

ЖЕНЕВА -3: Є ШАНС НА ПРОРИВ ЧИ ПРОЦЕС ЗНОВУ ЗВЕДУТЬ ДО ІМІТАЦІЇ ДІАЛОГУ?

Опубліковано: Степченко М. Женева -3: є шанс на прорив чи процес знову зведуть до імітації діалогу?// Діяльність Президента України в умовах російсько–української війни. 2026. Випуск 04 (179). С. 80-85.

Вже чотири роки, як Росія почала своє повномасштабне вторгнення в Україну. Понад рік президент США Дональд Трамп та його адміністрація ведуть перемовини про припинення війни. Впродовж цього періоду американські високопосадовці зустрічалися зі своїми українськими та російськими колегами в Саудівській Аравії, Об'єднаних Арабських Еміратах та США, щоб обговорити шляхи досягнення миру. Чиновники пропонували тимчасове та довгострокове припинення вогню, обговорювали умови закінчення війни та місце України в Європі, проте ці зусилля не привели до миру ([УНІАН](#)).

В Женеві завершився черговий раунд переговорів за посередництва США, який, як і попередні зустрічі в Абу-Дабі (ОАЕ), не приніс жодного реального результату.

Майданчиком для третього етапу тристоронніх переговорів за участі представників України, США та РФ, які відбулися 17-18 лютого, стала швейцарська Женева. Сторони вперше з початку повномасштабної війни обрали Європу для перемовин, які відбулися максимально закрито від преси. Ключова мета зустрічі – пошук механізмів для завершення повномасштабної війни. Сторони зберігають принципові розбіжності, і перспективи швидкого завершення війни оцінюються як низькі. Переговорний процес розгортається в умовах потужного дипломатичного впливу з боку адміністрації Дональда Трампа. І найкраще, що можна сказати про мирні переговори – це те, що вони

тривають. А головне завдання України – не дати перетворити переговори на механізм примусу до капітуляційних формул.

Деякі аналітики звертають увагу, що перенесення локації переговорів з Абу-Дабі до Європи вказує на прискорення дипломатичного процесу. Зустрічі тривали два дні та включали як окремі двосторонні консультації за посередництва американської сторони, так і спільну тристоронню сесію.

Українська переговорна команда залишилася без змін, під керівництвом секретаря РНБО Рустема Умерова участь в зустрічах у Швейцарії взяли керівник ОП Кирило Буданов, перший заступник глави ОП Сергій Кислиця, очільник парламентської фракції «Слуга Народу» Давид Арахамія та заступник начальника ГУР Міноборони Вадим Скібіцький. Завдання було прагматичним: не допустити згорання підтримки США та зберегти переговорний трек.

Американську сторону, як і попередні рази, представляли спецпредставник Білого дому Стів Віткофф та Джаред Кушнер. У Женеві США виступили не лише модератором тристороннього формату, але й водночас проводили окремі консультації з європейськими партнерами, які перебували тут для координації позицій. Окреме занепокоєння, за інформацією Reuters, серед європейців викликає склад американської делегації. Ні Джаред Кушнер, ні Стів Віткофф не є кваліфікованими дипломатами і не мають глибинного розуміння специфіки Росії чи України. Користуючись цим, Москва намагається розділити переговори на два треки. Перший – публічний, нібито про війну. Другий – кулуарний, зосереджений на двосторонніх угодах зі США ([ТСН](#)).

Тим часом делегація росіян зазнала змін, замість ГРУшника Костюкова, який залишився просто учасником, цього разу її очолив помічник Путіна – історик Володимир Мединський. Серед інших членів російської групи – спецпосланець Кирило Дмитрієв та заступник міністра МЗС Михайло Галузін ([Еспресо](#)).

Важливо те, що у цих перемовинах була присутність європейців – Франції, Британії, Німеччини, Італії та Швейцарії. Україна наполягала на те, щоб Європа брала участь у переговорах, оскільки йдеться про безпеку

континенту, що саме Європа спрямовує Україні фінансову та військову допомогу після того, як її припинили США. Київ стверджує, що їхня участь «незамінна», бо саме Європа нестиме значну частину ризиків і витрат гарантування безпеки після припинення вогню. Відсутність ЄС за столом переговорів робить будь-яку рамку угоди крихкою.

Закритий формат переговорів може бути частиною російської тактики. Це необхідно для того, щоб представники РФ могли обговорювати вигідні для себе питання, а згодом публічно заявляти про нібито готовність України до переговорного процесу.

Сторони, за повідомленнями західних медіа, торкалися як військових, так і політичних блоків. Найреалістичнішим полем для поступу виглядає технічний трек: моніторинг припинення вогню, верифікація, контроль інцидентів, обмін інформацією. У політичному ж напрямку, як і очікувала більшість експертів, поступу не було. Чутливі питання не змінилися – як тема територій, так і ЗАЕС та безпекових гарантій залишилась на тих же умовах.

Українська делегація на переговорах у Женеві наполягала на відновленні територіальної цілісності та чітких міжнародних гарантіях безпеки. Російська не змінила першочергових вимог для врегулювання війни РФ проти України. Головна вимога Москви залишається незмінною – повне виведення українських військ із території всієї Донецької області, закріплення контролю над захопленими регіонами, зміни українського уряду, скорочення і обмежень для української армії, вільного функціонування російських медіа, релігійних установ, а також впливу на українську ідентичність, що тотожне відновленню російського впливу на країну, підкреслюють у виданні WSJ.

Каменем спотикання також стало питання управління демілітаризованою зоною. Україна наполягала на розгортанні міжнародних миротворчих сил у регіоні. Росія наполягає на створенні «санітарної зони» (буферної зони) для захисту своїх територій від обстрілів і виступає проти присутності західних миротворців, розцінюючи це як втручання НАТО.

Не погоджується Кремль і на західний план гарантій безпеки, який передбачатиме розміщення європейських військ в Україні після припинення вогню. Україна при цьому наполягає, щоб США та Європа надали їй чіткі, обов'язкові гарантії військової допомоги у разі повторного вторгнення Росії, а Трамп вимагає, щоб Київ спершу віддав Росії свої території.

Паралельно зростає психологічний тиск із Вашингтона. Для Києва це чутливий момент: США залишаються головним партнером, але саме американська медіація може породити відчуття нав'язаних умов, якщо баланс вимог зміщений. Трамп двічі публічно закликав Київ «швидше сідати за стіл переговорів». Така риторика сприймається як елемент політичного тиску, що переносить відповідальність за успіх мирного процесу на Україну. Додатковий фактор – політичний тиск на швидкий результат. У Вашингтоні дедалі частіше звучать заклики до домовленостей, однак аналітики застерігають: швидкий мир у сучасних конфліктах часто стає лише паузою перед новою ескалацією. Формальний компроміс без механізмів контролю може лише відкласти наступну кризу.

Водночас Москва у заявах американського президента звучить значно рідше. Риторика Трампа може бути частиною переговорної тактики. Політологи у США припускають, що жорсткі заяви Трампа спрямовані на пришвидшення процесу. Білий дім відкрито заявляє про амбітний план: укласти мирну угоду до червня – якраз перед проміжними виборами до Конгресу США у листопаді. Для США важливий результат, який можна продати виборцю як «зупинку війни», навіть якщо механіка виконання слабка. Це класичний конфлікт швидкості й якості миру. Проте в Європі бачать різочу прірву між бажаннями Вашингтона та реальними діями Кремля. Експеримент закордонних справ України Володимир Огризко виділяє дві причини тиску Трампа на Зеленського: бажання зберегти Путіна як геополітичного партнера та потреба у швидкій «перемозі» для американських виборців. За словами Огризка, такий однобічний тиск США на Україну без аналогічних вимог до Москви викликає серйозне роздратування в Євросоюзі.

Після завершення женевського раунду сторони виступили із публічними заявами про змістовність переговорів, стриманими формулюваннями та обіцянками продовжувати роботу.

З української сторони було підкреслено, що будь-які рішення не можуть ухвалюватися під тиском і мають передбачати чіткі міжнародні гарантії безпеки. У заявах пролунала теза про те, що стратегічні питання, зокрема кордони і безпековий статус, не можуть бути предметом поступок. Водночас керівник Офісу президента поділився загальними враженнями від останніх зустрічей, охарактеризувавши їх з обережним оптимізмом. Буданов також зазначив, що суспільство зможе оцінити результат лише за фіналом переговорів. За його словами, можливі лише два варіанти розвитку подій: або сторони домовляться про припинення війни, або бойові дії продовжаться. Третього варіанту немає ([Главком](#)).

Спецпосланець президента США Стів Віткофф заявив про «значний прогрес» у тристоронніх переговорах. За словами віцепрезидента США Джей Ді Венса, переговори щодо України складніші, ніж очікувалося, але є прогрес.

Тим часом головний переговорник росіян Володимир Мединський повідомив журналістам, що переговори були «складними, але діловими».

Західні аналітики після завершення зустрічей сходяться на тому, що позиції сторін не зближуються, і ключові питання залишаються нерозв'язаними – зокрема йдеться і про побоювання щодо можливості Росії затягувати час ([Еспресо](#)). У дипломатії «затягування» є дві ціни. Перша – внутрішня: будь-яка згода на територіальні поступки без чітких гарантій безпеки підриває довіру суспільства до угоди. Друга – зовнішня: затяжні мирні переговори демотивують партнерів і перетворюють підтримку на торг.

За інформацією видання Axios, політичні групи у Женеві зіткнулися з серйозними труднощами, а переговорний процес «зайшов у глухий кут». Причиною називають жорстку позицію глави російської делегації Володимира Мединського, який, наполягав на умовах, неприйнятних для української сторони.

«Дипломатичні заяви учасників переговорів приховують глухий кут у мирному процесі, який, як вважають багато спостерігачів і навіть деякі учасники, перетворився на політичний театр. І Київ, і Москва побоюються, що президент США може нашкодити їм, якщо його терпіння буде вичерпано», – зазначає The Wall Street Journal ([ТСН](#)).

Українська експертна спільнота з самого початку скептично оцінювала шанси на дипломатичний прорив. Відсутність реальних поступок з боку Кремля вказує на те, що Москва розглядає переговорний майданчик швидше як інструмент маніпуляції, аніж як шлях до миру. Аналізуючи підсумки зустрічі, голова аналітичного центру «Ділова столиця» Вадим Денисенко підкреслив, що відсутність результату була прогнозованою. «Сказати, що те, що відбулося – абсолютний провал, не можна. Але, на жаль, як і передбачалося, ніяких вагомих проривів не відбулося, бо Росія продовжує затягувати час», – констатував експерт ([Польське радіо](#)). «Допоки росіяни лишаються в переговорному процесі, санкції не запроваджуються», – говорить Марія Золкіна, політологиня з Фонду «Демократичні ініціативи». Таким чином переговори перетворюються на політичний щит і канал для торгу із Заходом, а не на шлях до завершення війни.

Західні розвідки впевнені, що Путін веде переговори нещиро, намагаючись дипломатично здобути те, чого не досяг силою. А серед союзників України є побоювання, що Путін може погодитися на припинення вогню, що дасть змогу Трампу заявити про закінчення війни, тоді як Москва продовжить гібридну війну або втручання у вибори, щоб дестабілізувати Україну, повідомили Bloomberg обізнані європейські дипломати ([НВ](#)).

Сумніви щодо щирості намірів Кремля звучать і з американського боку. Колишній посол США в Україні Вільям Тейлор прямо заявляє: «Я не бачу жодних ознак того, що росіяни готові до миру». На його думку, російські переговорники не мають достатніх повноважень, а реальні рішення можуть ухвалювати лише президенти. Саме тому дедалі частіше звучить ідея переходу до формату переговорів на найвищому рівні – між Трампом, Зеленським і

Путіним. Водночас навіть такий формат не гарантує прориву, адже головна проблема залишається політичною, а не процедурною ([Польське радіо](#)).

За словами американських чиновників, Білий дім поступово втрачає інтерес до українського питання, перемикаючи увагу на ядерну програму Ірану та відновлення Сектору Гази. Видання The Wall Street Journal припускає, що нинішні переговори між Україною та Росією перетворилися на своєрідну гру, головна мета якої – не досягнення миру, а уникнення гніву президента США Дональда Трампа. Мовляв, обидві сторони намагаються створити враження конструктивності, щоб не бути звинуваченими у зриві мирного процесу ([TSN.ua](#)).

Однак деякі аналітики вважають, що поточні переговори – не вистава, а реальна спроба завершити війну шляхом дипломатії. «Те, що про переговори стало відомо дуже мало, свідчить про рівень серйозності, якого ми не бачили в минулому. Це не означає, що ми досягнемо угоди. Але люди намагаються», – аргументував таку свою позицію Томас Грем, співробітник Ради з міжнародних відносин та колишній чиновник Білого дому.

Водночас в російських та анонімних Telegram-каналах ширяться нібито слова журналіста The Wall Street Journal Бояна Панчевського про те, що президент України Володимир Зеленський наказав підготуватися до ще трьох років війни через нібито провал переговорів.

Радник президента Дмитро Литвин заявив журналістам, що ці публікації – відвертий фейк. За його словами, ані слова про «ще три роки війни», ані слова про «провал переговорів» не відповідають дійсності ([RBC.ua](#)).

Європейські розвідки скептично оцінюють шанси на досягнення угоди про припинення війни в Україні 2026 року. Про це Reuters за умов анонімності заявили керівники п'яти європейських розвідувальних служб.

За словами співрозмовників агентства, Кремль не хоче швидкого завершення війни. Четверо з них зазначили, що російська влада використовує переговори зі США для тиску з метою зняття санкцій та укладення торговельних угод. Співрозмовник агентства зауважив, що Кремль намагається

досягти своїх цілей, серед яких, за його словами, усунення від влади Володимира Зеленського та перетворення України на нейтральну «буферну зону» між Росією та Заходом ([Радіо свобода](#)).

Але, попри скепсис, новий етап перемовного процесу почав приносити певні конкретні результати.

По-перше, завдяки зусиллям переговорних команд відбулося хоча б коротке «енергетичне перемир'я».

По-друге, вдалося розблокувати обміни полоненими. 5 лютого 2026-го Україна вперше за п'ять місяців змогла повернути додому 157 бранців Кремля.

По-третє, американці погодилися моніторити режим припинення вогню в разі, якщо будуть досягнуті політичні домовленості ([Українська правда](#)).

Видання [Дейком](#) пише, що зустріч в Женеві стала символічною одразу з кількох причин. Вперше російську делегацію прийняли на повноцінні тристоронні переговори в Європі, а не в традиційному для неї азійсько-турецькому форматі. Вперше на зустрічі були присутні радники з нацбезпеки провідних європейських демократій – нехай і в статусі спостерігачів, але їхня присутність змінила атмосферу. Вперше ще від початку перемовин як таких наприкінці лютого 2022 року Україна та Росія мали прямий контакт. Але, мабуть, головне «вперше» цієї зустрічі – це усвідомлення обмеженості повноважень делегацій. Питання, що стоять на порядку денному, виходять за межі технічних узгоджень. Йдеться про території, безпекові гарантії, контроль над ресурсами, механізми моніторингу. Це рівень рішень, які не можуть ухвалювати переговорники без прямого політичного мандату.

А, отже, процес підійшов до розвилки: або саміт лідерів – Володимир Зеленський, Дональд Трамп та Володимир Путін – або повторення долі попередніх перемовин, коли домовленості обговорювалися, але так і не були затверджені на найвищому рівні.